

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Historia

Specjalność:

doktryny polityczne i prawne

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Historia doktryn politycznych i prawnych XX w. (do 1945)

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot specjalnościowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok III, semestr zimowy

Wymiar:

ćwiczenia: 30 godz.

Punkty ECTS:

ćwiczenia: 3

Forma zaliczenia:

ćwiczenia: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

ćwiczenia: dr Mikołaj Rysiewicz;

Koordynator sylabusu:

dr Mikołaj Rysiewicz

Sylabus dostępny w ramach:

- [Historia doktryn politycznych i prawnych XX w. \(do 1945\)](#) [na kierunku:] [doktryny polityczne i prawne](#) (H_dpip), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący ćwiczenia:30h/zo/3ECTS]: dr Mikołaj Rysiewicz;

Wymagania wstępne:

Znajomość historii nowożytnych doktryn politycznych i prawnych.

Cele:

Zaznajomienie studentów z głównymi doktrynami politycznymi I połowy XX wieku, takimi jak normatywizm prawniczy, decyzyzizm, nacjonalizm czy rewolucyjny konserwatyzm, a także z doktrynami

charakterystycznymi dla XX-wiecznych totalitaryzmów – faszyzmu, nazizmu i komunizmu; prezentacja różnych form międzywojennych autorytaryzmów.

Treści kształcenia:

Omówienie sporu pomiędzy normatywizmem prawniczym a decyzyzjonizmem (na tle niemieckiej nauki o państwie i prawie), analiza koncepcji tego, co polityczne Carla Schmitta, wprowadzenie historyczne do zagadnienia rewolucji konserwatywnej w Niemczech oraz analiza myśli głównych jej przedstawicieli, przedstawienie międzywojennego nacjonalizmu we Włoszech i we Francji, przedstawienie i analiza doktryn: włoskiego faszyzmu, nazizmu oraz komunizmu, prezentacja międzywojennych autorytaryzmów w wariacie hiszpańskim (frankizm) i polskim (konstytucja kwietniowa i koncepcja tzw. „zorganizowanej demokracji”), przedstawienie nauki społecznej Kościoła katolickiego wobec problemów m międzywojennej Europy (korporacjonizm i stosunek wobec totalitaryzmów).

1. Normatywizm prawniczy (Hans Kelsen, W.J. Jaworski)
2. Decyzyzjonizm (C. Schmitt)
3. Carl Schmitt i pojęcie tego, co polityczne
3. Rewolucja konserwatywna w Niemczech – wprowadzenie historyczno-kulturowe
4. Rewolucja konserwatywna w Niemczech – E. Junger, A. M. Van Den Bruck
5. Nacjonalizm włoski (E. Corradini) i francuski (doktryna Action Francaise i Ch. Maurras)
6. Faszyzm (B. Mussolini, A. Rocco)
8. Nazizm (na podstawie "Rewolucji nihilizmu" H. Rauschninga)
9. Komunizm (W. Lenin)
10. Komunizm - interpretacje międzywojennej szkoły sowietologicznej w Polsce (K. Zakrzewski)
11. Frankizm
12. Polskie doktryny „zorganizowanej demokracji” (K. Grzybowski, K. Kumaniecki)
13. Nauka społeczna Kościoła – korporacjonizm
14. Kościół wobec totalitaryzmów - omówienie encyklik "Mit Brennender Sorge" oraz "Divini Redemptoris".

Efekty kształcenia:

Wiedza:

- Ew_1 - student zna podstawowe pojęcia i terminy związane z historią doktryn politycznych i prawnych przed 1945 r. (S_W01)
- student zna najważniejszą faktografię historyczną kluczową dla zrozumienia kontekstu tworzenia się doktryn politycznych w międzywojniu (S_W03)

Umiejętności:

- student potrafi analizować i oceniać źródła historyczne będące nośnikami międzywojennych doktryn politycznych i prawnych (S_U01)
- student dysponuje umiejętnością krytycznego odniesienia się do doktryn politycznych i prawnych formułowanych w międzywojniu (S_U02)
- student potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla analizy doktryn politycznych i prawnych międzywojnia (S_U03)

Kompetencje:

- student jest przygotowany do pełnienia ról społecznych i wykonywania zawodów związanych z przedmiotem specjalności (S_K01)

Metody i narzędzia dydaktyczne:

M_1: lektura i analiza tekstu przewodniego

M_2: dyskusja

M_3: praca w grupach (debaty oksfordzkie)

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

- obecność na zajęciach (max. 2 nieusprawiedliwione nieobecności);
- aktywny udział w zajęciach (mierzony systemem plusów)
- sporządzenie pracy zaliczeniowej, bądź referatu (na ocenę)
- zaliczenie ustne pod koniec kursu.

Końcowa ocena jest wypadkową powyższych elementów.

Lektury podstawowe:

- H. Kelsen, Czysta teoria prawa, oprac. T. Przeorski, przedm. K. Kumaniecki, Warszawa 1934 (wybrane fragmenty).
- W.L. Jaworski, Projekt konstytucji, Kraków 1928 (wybrane fragmenty).
- C. Schmitt, Teologia polityczna. Cztery rozdziały poświęcone nauce o suwerenności, [w:] C. Schmitt, Teologia polityczna i inne pisma, przeł. M.A. Cichocki, Kraków 2000.
- C. Schmitt, Pojęcie polityczności, [w:] C. Schmitt, Teologia polityczna i inne pisma, przeł. M.A. Cichocki, Kraków 2000.
- W. Kunicki, Wprowadzenie, [w:] Rewolucja konserwatywna w Niemczech, wyb. i oprac. W. Kunicki, przeł. T. Gabiś, Poznań 1999.
- E. Junger, Publicystyka polityczna, Kraków 2007 (wybrane eseje)
- A.M. Van Den Bruck, Trzecia Rzesza, w: Rewolucja konserwatywna w Niemczech, wyb. i oprac. W. Kunicki, przeł. T. Gabiś, Poznań 1999.
- A. Wielomski, Nacjonalizm francuski 1886-1940 : geneza, przemiany i istota filozofii politycznej, Warszawa 2007 (wybrane fragmenty)
- A. Rocco, Prawodawstwo faszystowskie, „Przegląd Współczesny”, 1930, nr 8-9 (100-101).
- B. Mussolini, Doktryna faszystów, Lwów 1935.
- A. Peretiatkowicz, Państwo faszystowskie. Bilans rządów pięcioletnich, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec włoskiego faszystów 1922-1939, Kraków 2004.
- H. Rauschning, Rewolucja nihilizmu, przeł. St. Łukomski, Warszawa 1996.
- M. Starzewski, Elita i wódz w projekcie ustroju Trzeciej Rzeszy, Kraków 1933.
- M. Starzewski, Demokracja i totalizm, Kraków 1937.
- Wł. Il. Lenin, Państwo a rewolucja. Nauka marksizmu o państwie i zadania proletariatu w Rewolucji oraz Dziecięca choroba „lewicowości” w komunizmie [w:] Lenin, Dzieła Wybrane, t. II, Warszawa, 1949.
- J. Bartyzel, National catolicismo i źródła frankizmu, [w:] tenże, Umierać ale powoli! O monarchistycznej i katolickiej kontrrewolucji w krajach romańskich 1815-2000, Kraków 2006 (wybrane fragmenty).
- K. Grzybowski, Zasady Konstytucji kwietniowej, Kraków 1937.
- K. Kumaniecki, Nowa konstytucja polska, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec włoskiego faszystów 1922-1939, Kraków 2004.
- Pius XI, Mit brennender Sorge oraz tegoż, Divini Redemptoris, [w:] Socjalizm i komunizm potępione przez papieża, red. A. Maniecka, Sandomierz 2009.

Lektury uzupełniające:

- H. Kelsen, Państwo monopartyjne, „Przegląd Współczesny” 1938.
- W.L. Jaworski Ze studiów nad faszyzmem, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec włoskiego faszystów 1922-1939, Kraków 2004.
- M. Starzewski, Ze studiów nad ustrojem faszystowskim, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec

włoskiego faszyzmu 1922-1939, Kraków 2004.

- A. Deryng, Faszyzm a ustrój Włoch współczesnych, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec włoskiego faszyzmu 1922-1939, Kraków 2004.

- S Kutrzeba, Elita jako czynnik w technice rządzenia państwem oraz Państwo totalne, [w:], Amica Italia. Polscy prawnicy wobec włoskiego faszyzmu 1922-1939, Kraków 2004.

- L. Caro, Teoria narodowego socjalizmu, [w:] Pod znakiem swastyki. Polscy prawnicy wobec Trzeciej Rzeszy 1933-1939, wybór, wstęp i przypisy M. Maciejewski, M. Marszał, Kraków 2005.

- L. Krajewski, Podstawy ustroju Trzeciej Rzeszy, Renesans nomokracji, Doktryna prawna hitleryzmu, [w:] Pod znakiem swastyki. Polscy prawnicy wobec Trzeciej Rzeszy 1933-1939, wybór, wstęp i przypisy M. Maciejewski, M. Marszał, Kraków 2005.

- A. Walicki, Marksizm i skok do królestwa wolności. Dzieje komunistycznej utopii, Warszawa 1996.

- A. Wielomski, Hiszpania Franco. Źródła i istota doktryny politycznej, Biała Podlaska 2006.

Uwagi:

brak.